



**Republica Moldova**

**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ**

**DECIZIE**

**DE INADMISIBILITATE**

*a sesizării nr. 65g/2020*

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din  
articolul 25 alin. (6) din Legea nr. 278 din 14 decembrie 2007  
privind controlul tutunului

*(interdicția comercializării produselor din tutun în apropierea  
instituțiilor de învățământ și a instituțiilor medico-sanitare) [2]*

CHIȘINĂU

6 iulie 2020

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,  
dlui Eduard ABABEI,  
dlui Nicolae ROȘCA,  
nei Liuba ȘOVA,  
dlui Serghei ȚURCAN,  
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,  
cu participarea nei Aliona Balaban, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 4 mai 2020,  
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,  
Având în vedere actele și lucrările dosarului,  
Deliberând pe 6 iulie 2020 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

## ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „instituțiile de învățământ și instituțiile medico-sanitare” din articolul 25 alin. (6) din Legea nr. 278 din 14 decembrie 2007 privind controlul tutunului, ridicată de către dl avocat Igor Blanari, în interesele S.R.L. „Moldpresa Grup”, în dosarul nr. 5r-4020/2019, pendinte la judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Alina Gorceac, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție.

### **A. Circumstanțele litigiului principal**

3. Pe 20 noiembrie 2019, un agent constator din cadrul Inspectoratului de Poliție din sectorul Ciocana a întocmit în privința S.R.L. „Moldpresa Grup” un proces-verbal cu privire la contravenția prevăzută de articolul 91<sup>1</sup> alin. (20) din Codul contravențional. Procesul-verbal a fost întocmit de către agentul constator ca urmare a faptului că S.R.L. „Moldpresa Grup” comercializa produse din tutun în locuri interzise și în unități cu suprafața comercială mai mică de 20 m<sup>2</sup>, situate la o distanță mai mică de 200 m de la instituția de învățământ.

4. Nefiind de acord cu procesul-verbal, S.R.L. „Moldpresa Grup” a formulat o contestație în instanța de judecată și a solicitat încetarea procesului contravențional.

5. Pe 18 februarie 2020, în cadrul ședinței de judecată, dl avocat Igor Blanari a ridicat, în interesele S.R.L. „Moldpresa Grup”, excepția de neconstituționalitate a textului „instituțiile de învățământ și instituțiile medico-sanitare” din articolul 25 alin. (6) din Legea nr. 278 din 14 decembrie 2007 privind controlul tutunului.

6. Prin Încheierea din aceeași dată, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

## B. Legislația pertinentă

### 7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

#### Articolul 9

##### Principiile fundamentale privind proprietatea

„(1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.

(2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.

(3) Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sunt factorii de bază ai economiei.”

#### Articolul 16

##### Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

#### Articolul 126

##### Economia

„(1) Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă.

(2) Statul trebuie să asigure:

[...]

b) libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție;

[...]”

### 8. Prevederile relevante ale Legii nr. 278 din 14 decembrie 2007 privind controlul tutunului sunt următoarele:

#### Articolul 25

##### Prevenirea accesului minorilor la produsele din tutun și la produsele conexe

„[...]

(3) Unitățile ce comercializează cu amănuntul produse din tutun și produse conexe sunt obligate să afișeze la un loc vizibil informația privind interdicerea vânzării produselor din tutun și a produselor conexe persoanelor cu vârsta de până la 18 ani și informația privind cuantumul amenzii aplicate pentru nerespectarea acestei interdicții.

(4) Pentru a se asigura că persoana care cumpără produse din tutun și produse conexe a atins vârsta de 18 ani, vânzătorii sunt obligați să solicite de la cumpărător prezentarea actului de identitate sau a unui alt act oficial cu fotografia persoanei, care să ateste vârsta acesteia. În cazul în care cumpărătorul refuză să prezinte actul de identitate, vânzătorul nu are dreptul să-i vândă produse din tutun și produse conexe.

(5) Se interzice expunerea vizibilă a produselor din tutun pentru fumat și a produselor conexe în spațiile comerciale accesibile publicului. Lista produselor din tutun pentru fumat și a produselor conexe disponibile pentru comercializare, cu indicarea prețurilor acestora, imprimată pe hârtie albă cu caractere negre, se prezintă

de către vânzător la solicitarea cumpărătorilor adulți. Prevederile prezentului alineat se aplică de la 20 mai 2020.

(6) Unitățile cu suprafața comercială mai mică de 20 m<sup>2</sup> ce comercializează produse din tutun și produse conexe trebuie să fie amplasate la o distanță de cel puțin 200 m de la **instituțiile de învățământ și instituțiile medico-sanitare.**”

## ÎN DREPT

### A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul excepției menționează că prevederile contestate ar fi contrare Constituției, pentru că nu asigură o concurență liberă între comercianți. De asemenea, autorul menționează că interdicția stabilită de dispozițiile contestate pentru comercializarea produselor din tutun și a produselor conexe la o distanță mai mică de 200 m de la instituțiile de învățământ și instituțiile medico-sanitare doar pentru unitățile comerciale a căror suprafață comercială este mai mică de 20 m<sup>2</sup> este inechitabilă, având în vedere faptul că această reglementare dezavantajează doar întreprinderile mici și mijlocii, instituind un tratament preferențial și nejustificat față de întreprinderile mari.

10. Astfel, în motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia pretinde că prevederile contestate contravin articolelor 9 alin.(3), 16, 34, 53, 107, 109 și 126 din Constituție.

### B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Legii nr. 278 din 14 decembrie 2007 privind controlul tutunului, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de dl avocat Igor Blanari, în interesele S.R.L. „Moldpresa Grup”, în dosarul nr. 5r-4020/2019, pendinte la judecătoria Chișinău, sediul Ciocana. Prin urmare, excepția este formulată de un subiect abilitat cu acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat prin Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016.

14. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă textul „instituțiile de învățământ și instituțiile medico-sanitare” din articolul 25 alin. (6) din Legea nr. 278 din 14 decembrie 2007 privind controlul tutunului. Normele în discuție stabilesc interdicția comercializării produselor din tutun și a produselor conexe la o distanță mai mică de 200 m de la instituțiile de învățământ și instituțiile medico-sanitare, pentru unitățile comerciale a căror suprafață comercială este mai mică de 20 m<sup>2</sup>.

15. Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată de instanța de judecată, deoarece aceasta examinează contestația depusă împotriva procesului-verbal întocmit de către agentul constatator privind comiterea contravenției prevăzute de articolul 91<sup>1</sup> alin. (20) din Codul contravențional.

16. Curtea constată că prevederile articolului 25 alin. (6) din Legea nr. 278 din 14 decembrie 2007 privind controlul tutunului au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate, din perspectiva unor critici similare, fiind pronunțată HCC nr. 9 din 8 aprilie 2019.

17. În Hotărârea nr. 9 din 8 aprilie 2019, Curtea a reținut că Nomenclatorul unităților comerciale care desfășoară comerț cu amănuntul, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.931 din 8 decembrie 2011, prevede două unități comerciale a căror suprafață comercială este mai mică de 20 m<sup>2</sup>, și anume pavilionul (cu o suprafață mai mare de 12 m<sup>2</sup>) și chioșcul/ghereta (cu o suprafață totală de până la 12 m<sup>2</sup>). Totodată, Nomenclatorul citat stabilește că magazinul reprezintă o unitate comercială staționară cu suprafața comercială mai mare de 20 m<sup>2</sup> (§ 42). Din analiza suprafețelor comerciale ale unităților comerciale, menționate la § 42, rezultă că pavilionul și chioșcul/ghereta reprezintă unități comerciale care cad sub incidența măsurii contestate, deoarece suprafața comercială a acestora este mai mică de 20 m<sup>2</sup>, așa cum prevede textul de lege contestat (§ 43).

18. De asemenea, cu privire la claritatea metodei de calculare a distanței de 200 m impuse între unitatea comercială care comercializează produse din tutun și instituțiile de învățământ și instituțiile medico-sanitare, Curtea a subliniat că pentru această situație Guvernul a stabilit că distanța în discuție trebuie calculată în linie dreaptă de la unitatea comercială până la cel mai apropiat punct exterior al terenului aferent instituțiilor de învățământ și instituțiilor medico-sanitare [a se vedea Regulamentul sanitar privind comercializarea tutunului nefermentat și tutunului fermentat, produselor din tutun și produselor conexe, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1065 din 19 septembrie 2016, pct. 12] (§ 44 din Hotărârea citată).

19. Totodată, Curtea a reținut că datele menționate la §§ 46 și 47 din Hotărâre sunt suficient de convingătoare pentru formarea unei concluzii potrivit căreia, prin măsura contestată, legislatorul a urmărit realizarea a două scopuri: protecția sănătății tinerilor și protecția sănătății colectivității în general. Aceste două scopuri pot fi subsumate scopului protejării drepturilor, a libertăților și a demnității altor persoane, prevăzut de articolul 54 alin. (2) din Constituție (§ 49).

20. Curtea a subliniat că protecția sănătății populației reprezintă un interes de o importantă sporită pentru conviețuirea într-o societate. Prin urmare, restricțiile impuse de către legislator pentru protejarea acestui interes pot fi justificate chiar dacă acestea afectează interesele economice ale particularilor. Totuși, este necesar, după cum o impune și obligația constituțională a statului de a proteja concurența, ca măsura menționată să nu reprezinte un mijloc de discriminare arbitrară dintre comercianți (§ 52).

21. Curtea a notat că interdicția comercializării produselor din tutun în apropierea grupurilor protejate reduce din densitatea unităților comerciale și scade rata tinerilor fumători. Astfel, interdicția respectivă poate fi încadrată în categoria celor mai efective măsuri care contribuie la descurajarea fumatului în rândul tinerilor (a se vedea § 50 și § 60 din Hotărârea citată).

22. În identificarea altor motive care au determinat legislatorul să nu le interzică unităților comerciale staționare să comercializeze produse din

tutun, chiar dacă se află în apropierea instituțiilor de învățământ și a instituțiilor medico-sanitare, Curtea a observat că trebuie să se țină cont și de vizibilitatea și de accesibilitatea produselor în discuție în aceste unități comerciale. Astfel, spre deosebire de pavilioane, chioșcuri sau gherete, produsele din tutun nu sunt vizibile de la intrarea în unitățile comerciale staționare. Vizibilitatea produselor din tutun poate conduce la cumpărarea acestora de către persoanele care fumează în mod ocazional, dar și de către cei care nu au fumat niciodată. În acest sens, Curtea a considerat că, sub aspectul vizibilității produselor din tutun, unitățile comerciale staționare manifestă un risc redus în privința determinării grupurilor protejate de a cumpăra produse din tutun (§ 65).

23. De asemenea, Curtea a reținut că unitățile comerciale staționare dispun de mai multe garanții care pot diminua riscul comercializării produselor din tutun către persoanele cu vârsta de până la 18 ani. În acest sens, în cadrul unităților comerciale staționare pot fi instalate camere video care permit verificarea ulterioară a respectării de către vânzători a interdicției comercializării produselor din tutun către minori (§ 66).

24. Curtea a constatat că interdicția comercializării produselor din tutun de către unitățile comerciale provizorii în apropierea instituțiilor de învățământ și instituțiilor medico-sanitare nu este contrară dispozițiilor constituționale referitoare la concurența liberă [articolele 9 alin.(3) și 126 alin. (2) lit. b)] și nici celor referitoare la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți [articolul 54] (§ 79).

25. Cu privire la neclaritatea noțiunilor „instituțiile de învățământ și instituțiile medico-sanitare” invocată de autorul sesizării, Curtea reține că, printr-o interpretare rezonabilă și sistematică, interpretul legii poate să identifice sensul noțiunii în discuție. De altfel, Curtea precizează că principiul coerenței sistemului juridic impune ca interpretul legii să aibă în vedere toate normele juridice relevante ale sistemului de drept național. Instanțele judecătorești pot stabili sensul noțiunilor în discuție doar în baza textului care îl specifică, adică prin aplicarea simplă a regulilor de interpretare lingvistică, pornind de la sensul uzual al termenului. Astfel, Curtea reiterează că o dispoziție legală nu poate fi ruptă din sistemul normativ din care face parte și nu poate opera în mod izolat. Dimpotrivă, ea trebuie citită în coroborare cu celelalte dispoziții legale incidente, ca făcând parte dintr-un sistem juridic coerent (DCC nr. 23 din 29 martie 2018, § 30; DCC nr. 23 din 25 februarie 2019, § 26).

26. De asemenea, semnificația sintagmelor contestate poate fi dedusă nu doar cu ajutorul consultanței juridice de specialitate, ci și din sensul obișnuit al acestora (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Moiseyev v. Rusia*, 9 octombrie 2008, § 241; *Berardi și Mularoni v. San Marino*, 10 ianuarie 2019, § 54).

27. Așadar, există repere obiective care ajută destinatarul și interpretul legii să prevadă sensul exact al sintagmelor contestate, de aceea Curtea notează că aceste noțiuni sunt clare și previzibile.

28. Prin urmare, având în vedere cele relatate *supra* și pentru că nu au intervenit elemente noi de natură să justifice schimbarea acestei jurisprudențe, Curtea reține că sesizarea este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond, în baza motivelor deja prezentate.

Din aceste motive, în baza articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

**DECIDE:**

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „instituțiile de învățământ și instituțiile medico-sanitare” din articolul 25 alin. (6) din Legea nr. 278 din 14 decembrie 2007 privind controlul tutunului, ridicată de către dl avocat Igor Bladari, în interesele S.R.L. „Moldpresa Grup”, în dosarul nr. 5r-4020/2019, pendinte la judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

**Președinte**

**Domnica MANOLE**

*Chișinău, 6 iulie 2020*

*DCC nr. 83*

*Dosarul nr. 65g/2020*